

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

9. juli 1987 *

I sag 43/85,

Associazione nazionale commercianti internazionali dentali e sanitari (Ancides), Via Trincea delle Frasche 2, Milano, ved advokaterne Giovanni Battistini og Marco Janni, Milano, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Ernest Arendt, 34, rue Philippe-II,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent Anthony McClellan, som befuldmægtiget, bistået af den italienske tjenestemand Silvio Pieri, der gør tjeneste ved Kommissionen som led i ordningen om udveksling med nationale tjenestemænd, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georges Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 84/588 af 23. november 1984 om en procedure i henhold til EØF-Traktatens artikel 85 (EFT L 322, s. 10),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformand T. F. O'Higgins, dommerne O. Due og K. Bahlmann,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: fuldmægtig D. Louterman

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 8. oktober 1986,

* Processprog: Italiensk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. november 1986,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 14. februar 1985, har Associazione nazionale commercianti internazionali dentali e sanitari (herefter benævnt »Ancides«) i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens beslutning 84/588 af 23. november 1984 om en procedure i henhold til EØF-Traktatens artikel 85 (IV/28.775 — UNIDI, EFT L 322, s. 10).
- 2 Ved beslutning 84/588 forlængede Kommissionen gyldigheden for beslutning 75/498 af 17. juli 1975 (EFT L 228, 1984, s. 17), hvorved den i medfør af EØF-Traktatens artikel 85, stk. 3, havde meddelt fritagelse indtil den 31. december 1983 for Unione nazionale industrie dentarie italiane (herefter benævnt »UNIDI«)'s vedtagelse af regler for »Expo Dental«-udstillingerne (udstillinger af dentaludstyr).
- 3 Det fremgår af sagen, at der er to væsentlige forskelle mellem de regler for Expo Dental-udstillingerne, som beslutning 75/498 vedrører, og dem, som beslutning 84/588 drejer sig om. For det første afholdes Expo Dental-udstillingerne i henhold til de nye regler nu hvert år mod tidligere hver attende måned, og den periode forud for udstillingerne, hvor udstillere ikke må deltage i konkurrerende udstillinger, er tilsvarende forkortet til seks måneder i stedet for de tidligere fastsatte ni måneder. For det andet kan udstillere nu fremsætte indsigelser mod beslutninger, hvorved de nægtes adgang til eller udelukkes fra Expo Dental-udstillinger, ved inden otte dage at indbringe sagen for et voldgiftsudvalg.
- 4 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

- 5 Med hensyn til proceduren har Ancides gjort gældende, at Kommissionen ved udstedelsen af den anfægtede beslutning har tilsidesat Ancides' ret til at blive hørt. Kommissionen har hverken overholdt artikel 19 i Rådets forordning nr. 17/62 af 6. februar 1962, der er den første forordning om anvendelse af bestemmelserne i Traktatens artikler 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81), eller artiklerne 1, 5, 7, 8 og 9 i Kommissionens forordning nr. 99/63 af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42), idet den ikke har foretaget en tilstrækkelig grundig vurdering af de nye omstændigheder, som den burde være blevet opmærksom på i kraft af Ancides' svar af 7. juni 1984 på Kommissionens meddelelse i henhold til artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17. Navnlig har Kommissionen hverken givet Ancides eller sammenslutningens medlemmer lejlighed til at udtale sig.
- 6 Hertil bemærkes følgende:
- 7 For det første må det fastslås, at både artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 17/62 og artikel 1 i forordning nr. 99/63, som henviser til den nævnte bestemmelse, udtrykkeligt bestemmer, at virksomheder og sammenslutninger af virksomheder, hvis aftaler eller adfærd er genstand for en undersøgelse, men derimod ikke tredjemand, skal gives lejlighed til at udtale sig.
- 8 For det andet er Kommissionen, som den korrekt selv har anført, i henhold til artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 17/62 og artiklerne 5 og 7 i forordning nr. 99/63 kun forpligtet til at indhente udtalelser fra fysiske og juridiske personer, der godtgør at have tilstrækkelig interesse heri, såfremt de pågældende personer faktisk anmoder om at måtte udtale sig. Ancides har ikke fremsat en sådan anmodning, og Kommissionen kan derfor ikke antages at have tilsidesat ovennævnte bestemmelser.
- 9 For det tredje kan de argumenter, Ancides har fremført med henvisning til artiklerne 8 og 9 i forordning nr. 99/63, ikke lægges til grund, da de nævnte artikler kun vedrører de procedureregler, der finder anvendelse, såfremt Kommissionen beslutter eller er forpligtet til at foranstalte en mundtlig høring. I den foreliggende sag har der ikke været afholdt nogen sådan, og det krævedes heller ikke.
- 10 Det skal tilføjes, at Ancides under alle omstændigheder havde mulighed for at fremføre sine synspunkter i sin svarskrivelse af 7. juni 1984 på den i artikel 19, stk. 3, i forordning nr. 17 omhandlede meddelelse. Ancides' argumenter om, at

Kommissionen har tilsidesat sammenslutningens ret til kontradiktion, kan således ikke lægges til grund.

- 11 For så vidt angår sagens realitet, har Ancides gjort gældende, at Kommissionen ved udstedelsen af den omtvistede beslutning ikke har anvendt EØF-Traktatens artikler 85 og 86 korrekt.
- 12 Ancides har i det væsentlige gjort gældende, at Kommissionens beslutning indebærer, at UNIDI opnår en fordel, der svarer til en dominerende stilling. Således er alle erhvervsdrivende inden for dentaludstøvsbranchen tvunget til at deltage i Expo Dental-udstillingerne. Andre sammenslutninger af virksomheder har ikke længere mulighed for at gennemføre salgsfremmende foranstaltninger, ligesom enkeltvirksomheder, der ønsker at afholde deres egen udstilling, er afskåret herfra.
- 13 Hertil bemærkes først, at den stigende koncentration på markedet er en omstændighed, der skal tages i betragtning ved behandlingen af en anmodning om fornyelse af en fritagelse meddelt i henhold til Traktatens artikel 85, stk. 3, såfremt en sådan stigende koncentration påvirker konkurrenceforholdene på det pågældende marked.
- 14 I den foreliggende sag havde Ancides bevisbyrden for, at dette var tilfældet. Ancides findes imidlertid ikke at have fremført omstændigheder, på grundlag af hvilke det kan fastslås, at UNIDI faktisk indtager en dominerende stilling, eller at UNIDI har misbrugt en sådan stilling.
- 15 Desuden afsvækkes muligheden for, at UNIDI skulle indtage en dominerende stilling af, at Ancides for tiden afholder sin egen konkurrerende messe, og at andre salgsfremmende foranstaltninger end store messer får stadig større betydning, f. eks. de såkaldte »åbent hus«-arrangementer, som fabrikanterne afholder, samt udstillinger i forbindelse med specialistkongresser. I den sammenhæng bemærkes videre, at det under sagen er oplyst, at alle interesserede fabrikanter samt deres agenter frit kan deltage i de nævnte »åbent hus«-arrangementer samt udstillinger i forbindelse med specialistkongresser.

- 16 Ancides findes således ikke at have bevist, at Expo Dental-udstillingerne på grund af deres omfang har medført en sådan koncentration af markedet, at betingelserne for at meddele fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, ikke kan antages at være opfyldt.
- 17 Ancides har endvidere gjort gældende, at Kommissionen har anlagt en fejlagtig vurdering af betydningen af ændringerne i de nye regler for Expo Dental-udstillingerne i forhold til de regler, der var grundlag for den beslutning, Kommissionen traf i 1975.
- 18 Hertil bemærkes først, at de regler for Expo Dental-udstillingerne, der er baggrunden for den foreliggende sag, i det væsentlige svarer til de regler, der var grundlag for beslutningen af 1975, bortset fra ovennævnte ændringer, som må antages at have gjort ordningen mindre restriktiv end tidligere. Kommissionen kunne derfor med føje antage, at de nye regler for Expo Dental-udstillingerne i samme omfang som de tidligere regler umiddelbart opfyldte betingelserne for, at der kunne meddeles fritagelse.
- 19 For så vidt angår de nævnte ændringer, har Ancides for det første gjort gældende, at den omstændighed, at UNIDI har fastsat, at Expo Dental-udstillingerne skal finde sted hvert år i juni måned, og at den periode, hvor udstillere ikke kan deltage i andre arrangementer, er blevet sat ned til de seks måneder, som går forud for en Expo Dental-udstilling, samt sommerferieperioden i Italien indebærer, at Ancides kun har en urimelig kort periode til at tilrettelægge sine egne udstillinger.
- 20 I den forbindelse må det fastslås, at det ikke i henhold til de regler for Expo Dental-udstillingerne, som Kommissionen har lagt til grund, kræves, at de altid afholdes i juni måned, ligesom det under den mundtlige forhandling blev oplyst, at Expo Dental-udstillingen i 1986 blev afholdt i september. Dette argument kan derfor ikke lægges til grund.
- 21 Ancides har for det andet anført, at Kommissionen har overvurderet betydningen af den anden ændring af Expo Dental-reglerne, nemlig oprettelsen af et voldgiftsudvalg for udstillere, der udelukkes fra at deltage i en Expo Dental-udstilling.

- 22 Hertil bemærkes, således som Kommissionen har forklaret i den anfægtede beslutning, at virksomheder efter vedtagelsen af beslutning 75/498 er blevet udelukket fra Expo Dental-udstillinger på grund af overtrædelse af reglerne. For at sikre en objektiv anvendelse af de nævnte regler anmodede Kommissionen UNIDI om at indføre en procedure, hvorefter der kunne fremsættes indsigelse over for et voldgiftsudvalg.
- 23 Hertil bemærkes, at Ancides vel har gjort gældende, at det nævnte voldgiftsudvalg ikke har fungeret tilfredsstillende, men ikke findes at have bevist, at det af Kommissionen anførte, hvorefter oprettelsen af det nævnte udvalg var en forbedring af Expo Dental-reglerne, er baseret på materielt ukorrekte faktiske omstændigheder og er behæftet med et åbenbart fejlskøn. Dette argument kan derfor ikke lægges til grund.
- 24 Endelig har Ancides anført, at Kommissionen ikke har taget hensyn til den seneste udvikling på markedet for udstilling af dentaludstyr; det ræsonnement, som var lagt til grund for beslutning nr. 75/498, og som ved en henvisning er videreført i den anfægtede beslutning, er således ikke længere holdbart.
- 25 Det skal understreges, at Kommissionen ved behandlingen af UNIDI's anmodning om fornyelse af den i 1975 meddelte fritagelse var forpligtet til at undersøge, om konkurrenceforholdene på markedet var ændret i en sådan grad, at betingelserne for at meddele fritagelse ikke længere var opfyldt.
- 26 Det skal i den forbindelse fremhæves, at Kommissionen i den omtvistede beslutning udtrykkeligt har henvist til, at de tendenser, der navnlig kendetegner de salgsmæssige foranstaltninger inden for dentaludstørsbranchen i Italien, og som er nævnt i beslutning 75/498, nemlig de såkaldte »åbent hus«-arrangementer, udstillinger i forbindelse med specialistkongresser samt sektorielle udstillinger, fortsat kendetegner den pågældende sektor. Det er netop de tendenser, Ancides har fremført til støtte for, at markedet har ændret sig; Kommissionen kan derfor ikke kritiseres for, at den ikke ved udstedelsen af den omtvistede beslutning har taget den seneste udvikling på markedet i betragtning.
- 27 Sagsøgte vil herefter være at frifinde i det hele.

Sagens omkostninger

- 28 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at betale sagens omkostninger. Ancides har tabt sagen og bør derfor betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

- 1) Sagsøgte frifindes.
- 2) Ancides betaler sagens omkostninger.

O'Higgins

Due

Bahlmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. juli 1987.

P. Heim
Justitssekretær

T. F. O'Higgins
Formand for Anden Afdeling